

médicale à la procréation. W swoim wystąpieniu podkreśliła, że kwestie tak ważne jak: status prawny embrionu, koniec życia, są podejmowane w debacie publicznej przez prawników i to w kontekście nienaruszalności ciała człowieka. Swoją referat poświęciła stanowisku zajmowanemu przez praktykujących katolików francuskich wobec procedury *in vitro*. Następnie odczytany został wykład Phanelie Penelle (LARHA, Université de Lyon 2) *Du jouet à l'acteur: réflexions autour des corps en catholicisme à l'île de La Réunion*. Referat został poświęcony ukazaniu sytuacji na wyspie Reunion, gdzie pomimo dużej konkurencji religijnej, katolicyzm pozostaje do dziś najbardziej rozpowszechnioną religią. Autorka referatu zwróciła uwagę, że katolicyzm przeszedł transformację, co w dużej mierze jest spowodowane sposobem wykonywania religijnych rytuałów.

Konferencję zakończyło obszernie podsumowanie, którego dokonała pani profesor Vincente Fortier (dyrektor pomocniczy jednostki badawczej DRES, Uniwersytet w Strasburgu).

Dr Michał Zawiaślak

*Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II*

XI Opolskie Colloquium Prawno – Historyczne, Brzeg, 6-7 października 2015 r.

W dniach 6 i 7 października 2015 r. w Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu odbyło się XI Opolskie Colloquium Prawno – Historyczne pod hasłem *Od zgromadzeń ludowych do parlamentów. Konferencja z okazji jubileuszu Profesora Włodzimierza Kaczorowskiego*, połączone z wręczeniem książki pamiątkowej z okazji siedemdziesiątych urodzin tego wybitnego historyka praw. Organizatorami spotkania historyków prawa i doktryn politycznych, romanistów oraz filozofów prawa były: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Centrum Dokumentacji Europejskiej w Opolu, Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu, Wojewódzki Oddział Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” w Opolu, Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu i Fundacja dla Wydziału

Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego. Sekretarzami naukowymi Colloquium i jego bezpośrednimi organizatorami byli: dr Ewa Kozerska, ks. dr Piotr Sadowski, dr Tomasz Scheffler i dr hab. Andrzej Szymański, prof. UO.

Podczas obrad referaty wygłosili goście przybyli z zaprzyjaźnionych krajowych ośrodków uniwersyteckich oraz z zagranicy, a także pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Prawa i Administracji UO.

Pierwszego dnia konferencji przybyłych gości powitał dr hab. Andrzej Szymański, prof. UO, kierownik Katedry Historii Państwa i Prawa UO, a później rozpoczęły się obrady sesji plenarnej, której w godzinach przedpołudniowych przewodniczył dr hab. Rafał Wojciechowski, prof. UW. Jako pierwsza wystąpiła mgr Anna Ceglarska z UJ z przedłożeniem *Głos ludu w archaicznej Grecji – pomiędzy Tersytem a Hezjodem*. Celem jej wystąpienia było przedstawienie roli, jaką mógł odgrywać lud w archaicznej Grecji, jeszcze przed wykształceniem się w pełni instytucji zgromadzeń ludowych. Kolejny referat wygłosiła dr Aleksandra Szymańska z UW. Wystąpienie to nosiło tytuł *Rady i zgromadzenia poleis starożytnej Krety*. Poruszono w nim kwestie związane z ustrojem panującym na Krecie w starożytności, ze szczególnym uwzględnieniem roli, kompetencji i zasad funkcjonowania tamtejszych rad i zgromadzeń ludowych.

Następnie głos zabrała dr Elżbieta Loska z UKSW w Warszawie, przedstawiając *Rolę konsula, pretora i zgromadzeń ludowych w procesie legislacyjnym okresu Republiki*. Dr Loska mówiła o tym, jak w starożytnym Rzymie okresu republiki funkcja legislacyjna zgromadzeń ludowych była nierozzerwalnie związana z władzą wykonawczą magistratury. Stwierdziła, że te organy władzy były od siebie nawzajem zależne. Bowiem bez działania urzędnika lud nie zbierałby się na zgromadzenia. Sam urzędnik zaś był przez lud wybierany i przez niego wyposażany we władzę. Wniesiona przez urzędnika *rogatio* nie stałaby się prawem bez współudziału zbranego na zgromadzeniach ludu. Tworzenie prawa wymagało zatem – jak wywodziła referująca – ścisłego współdziałania obu tych sprawujących władzę publiczną organów.

Romanistyczną sesję przedpołudniową zamknęło wystąpienie dr hab. Anny Tarwackiej, prof. UKSW, pt. *Cenzorzy a zgromadzenia ludowe w Rzymie okresu Republiki*. Przedmiotem analizy pani profesor były kompetencje zgromadzeń ludowych związane z urzędem cenzora: wybory na ten urząd, a także możliwość zwoływania komicjów przez cenzorów.

Po interesującej dyskusji i krótkiej przerwie rozpoczęły się obrady popołudniowej części sesji plenarnej, którym przewodniczył dr Tomasz Scheffler z UW. Cykl wystąpień rozpoczął ks. dr Piotr Sadowski, który swe dociekania zogniskował *Wokół daty zwoływania zgromadzeń ludowych kurialnych*. Kolejne wystąpienie zaprezentowane przez dra Przemysława Kubiaka z UŁ było zatytułowane *Od przypadku do przypadku – czyli o casus w rzymskim prawie karnym i nie tylko*.

Jako ostatni w tej części Colloquium wystąpił dr hab. Rafał Wojciechowski, prof. UW z niezwykle interesującym i z wielką swadą wygłoszonym wykładem pt. *Stanowienie prawa w miastach włoskich późnego Średniowiecza*. Wskazał on m.in., że miasta włoskie późnego średniowiecza reprezentowały różne typy ustrojowe, ukształtowane we wcześniejszych okresach historycznych. Wspólne było im jednak namiętne dążenie do tworzenia wciąż nowych praw. Miało ono charakter lokalny i partykularny, jednak niekiedy w procesie tworzenia prawa miejskiego swój udział mieli przedstawiciele prawa uczonego – *ius commune*. Dotyczyło to procesu legislacyjnego oraz późniejszego stosowania prawa i jego interpretacji.

Po wystąpieniu Profesora Wojciechowskiego miała miejsce dyskusja nad przedstawionymi wystąpieniami, następnie zaś referujący i słuchacze udali się na obiad. Po godzinnej przerwie rozpoczęły się równoległe obrady w dwóch sekcjach.

Obradom pierwszej z nich przewodniczył dr hab. Dariusz Makiła, prof. WSFiZ w Warszawie. Jako pierwszy wystąpił prof. dr hab. Tomasz Kruszewski z UW z referatem pt. *Landtag Śląski – śląski parlament czy organ samorządu terytorialnego*, w którym omówił pozycję ustrojową tytułowego organu na tle obecnie istniejącego trójpodziału władzy. Głównym elementem wykładu była analiza ustawy z dnia 5 czerwca 1823 roku, regulującej kompetencje *landtagów* prowincjonalnych w Prusach. W dalszej części wystąpienia Profesor Kruszewski omówił ewolucję *landtagu* z zastępczego parlamentu regionalnego w Prusach w organ samorządu terytorialnego.

Kolejnym referującym był Andrzej Lewicki, student UAM w Poznaniu, który swe przedłożenie zatytułował: *Zgromadzenia ery Cromwella (1649-1661) – narodziny parlamentu*. Zaznaczył w nim, że parlament angielski służy dziś za wzór tego typu zgromadzenia w świecie demokratycznym i jest modelem, do którego często odwołuje się teoria i praktyka polityki. Nieco mniej znana jest jednak geneza tegoż parlamentu, jego długie dzieje, sięgające wczesnośredniowiecznych monarchii anglo-

saskich. Ciekawe i błyskotliwie zaprezentowane wystąpienie pozwala wiązać z osobą jego autora uzasadnione nadzieje na naukową karierę w przyszłości.

Przedmiotem kolejnego wystąpienia, tym razem autorstwa dra Piotra M. Pilarczyka, także z UAM, zatytułowanego *Funkcje kontrolne parlamentów na ziemiach polskich w I połowie XIX wieku*, była analiza istnienia i funkcjonowania kontroli parlamentarnej, sprawowanej przez Sejm Księstwa Warszawskiego, Sejm Królestwa Polskiego i Zgromadzenie Reprezentantów Wolnego Miasta Krakowa.

Obrady tej części sesji I zamknął referat dra Tomasza Dolaty z UWz zatytułowany *Działalność parlamentarna Jana Olbrycha Szanieckiego*. Wystąpienie dotyczyło niezbyt znanej działalności politycznej jednego z najwybitniejszych deputowanych Sejmu Królestwa Polskiego ery konstytucyjnej – Jana Olbrycha Szanieckiego, który dał się poznać m.in. jako rzecznik interesów włościańskich (zwolennik powszechnego zniesienia pańszczyzny oraz nadania chłopom własności ziemi) jak również jako znakomity adwokat.

Po dyskusji i przerwie przewodniczenie sekcji I objął dr hab. Andrzej Szymański, prof. UO, a z pierwszym referatem wystąpił dr Mikołaj Tarkowski z UWM w Olsztynie prezentując referat pt. *System przedstawicielski w poglądach Borysa Cziczeryna*. Po nim głos zabrała dr Iwona Wierzchowiecka–Rudnik reprezentująca Pol.Kosz. Jej przedłożenie miało tytuł *Organizacja i działalność Unii Międzyparlamentarnej na przełomie XIX i XX w.* Celem referatu było przedstawienie konstrukcji i funkcjonowania powstałej w 1889 r. międzynarodowej organizacji oraz znaczenia jej działalności dla kształtowania europejskiej kultury prawnej.

Kolejnym referującym był mgr Marek Wocka z UO, który przedstawił wystąpienie pt. *Węzłowe problemy referendum gminnego – wybrane zagadnienia*, a w następnej kolejności dr Andrzej Rapała z KUL zaprezentował referat pt. *Zebranie wiejskie w sołectwie jako współczesna forma zgromadzenia ludowego – uwagi na tle wybranych zagadnień z zakresu gospodarki komunalnej*. Oba te wystąpienia cieszyły się dużym zainteresowaniem słuchaczy, co znalazło odzwierciedlenie w dyskusji, która musiała być przedłużona ponad wyznaczony czas.

Równocześnie z obradami sekcji I odbywało się prezentowanie wystąpień sekcji II, której przewodniczenie objął prof. dr hab. Jan Dziegielewski z UKSW. Pierwszy swe przedłożenie (*Kształtowanie systemu rządów w początkach Drugiej Rzeczypospolitej*) zademonstro-

wał dr Andrzej Pasek z UW. Celem tego interesującego wystąpienia było ukazanie procesu kształtowania relacji strukturalnych i funkcjonalnych pomiędzy instytucjami władzy ustawodawczej i wykonawczej w latach 1918-1922. Punktem wyjścia dociekań badacza była analiza uchwały Sejmu Ustawodawczego z dnia 20 lutego 1919 r., popularnie zwanej „małą konstytucją”. W dalszej części przedstawiono mechanizm sprawowania władzy w ujęciu doktrynalno-ustrojowym oraz praktyczno-politycznym w okresie obowiązywania „małej konstytucji”, ze szczególnym uwzględnieniem pozycji ustrojowej Sejmu Ustawodawczego. Doktor Pasek zaakcentował w podsumowaniu genezę rozwiązań przyjętych w „małej konstytucji” oraz ich wpływ na zaakceptowany przez Sejm Ustawodawczy model ustroju państwa.

Następnie głos zabrał mgr Michał Makuch reprezentujący Akad. Jana Długosza w Częstochowie i przedstawił *Organizację i działalność polskich Sejmów Ustawodawczych z lat 1919-1922 oraz 1947-1952*. W swym referacie autor zobrazował organizację i działalność polskich Sejmów Ustawodawczych, funkcjonujących we wskazanych okresach. Wskazał występujące różnice i podobieństwa wraz z uwzględnieniem ówczesnych uwarunkowań ustrojowych i geopolitycznych.

Dr Marek Podkowski z UW w wystąpieniu pt. *Działalność parlamentarna posłów powiatu kaliskiego w Sejmie Ustawodawczym (1919-1922)* poddał analizie zarówno ich wystąpienia w trakcie posiedzeń sejmów, jak i działalność w ramach komisji sejmowych powołanych do rozpatrzenia poszczególnych spraw.

Z kolejnym przedłożeniem (*Udział kobiet w działalności prawotwórczej Senatu II Rzeczypospolitej*) wystąpił mgr Paweł Fiktus z UW, zaś obrady pierwszej części sesji II zamknął mgr Mateusz Kępa, także z UW, który przedstawił temat *Kardynał Stefan Adam Sapieha wobec parlamentarizmu*.

Po dyskusji i krótkiej przerwie przewodniczenie obradom objął ks. dr Piotr Sadowski z UO. Pierwszy referat w tej części sympozjum wygłosiła dr hab. Barbara Mielnik, prof. UW. Jej wystąpienie było zatytułowane *Organy parlamentarne wybranych organizacji międzynarodowych*. Przedstawiono w nim podstawowe kwestie związane z istnieniem i kompetencjami organów parlamentarnych jako instytucji wybranych organizacji międzynarodowych. Wystąpienie dotyczyło także organów o charakterze parlamentarnym, których członkowie pochodzą albo z wyborów bezpośrednich albo są przedstawicielami parlamentów krajowych.

Następnie głos zabrał dr Said Edaich z Pol.Op., przedstawiając w języku angielskim wystąpienie pt. *System konsultacyjny w islamskim modelu prawnym*. Bezpośrednio po nim dr hab. Paweł Sobczyk, prof. UO omówił *Problematykę relacji państwo – kościół w pracach Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego (1993-1997)*.

Doktor Michał Urbańczyk z UAM w Poznaniu przedmiotem swego wystąpienia uczynił alternatywne ordynacje wyborcze (pełny tytuł wystąpienia to *Alternatywne ordynacje wyborcze. Przykład Australii i Irlandii*). Referujący zauważył, że system wyborczy to jeden z kluczowych elementów ustroju demokratycznego, a sposób wyboru deputowanych do parlamentu jest jednym z decydujących czynników kształtujących system partyjny, funkcjonowanie parlamentu oraz stosunki między uczestnikami politycznej gry. W drugiej połowie XX wieku obok dwóch podstawowych ordynacji: większościowej oraz proporcjonalnej pojawiły się systemy mieszane oraz alternatywne, które starały się łączyć zalety obu wspomnianych rozwiązań przy jednoczesnej eliminacji ich wad. Za najciekawsze modele systemów wyborczych autor wystąpienia uznał te, które funkcjonują w Australii i Irlandii.

Obrady sekcji II zakończyło wystąpienie mgra Grzegorza Stefanowicza z UO zatytułowane *Śmierć w majestacie prawa czyli droga do legalizacji eutanazji na przykładzie działalności parlamentu Królestwa Niderlandów*. W swym wystąpieniu przedstawił rolę parlamentu holenderskiego w wieloletnim procesie kształtowania się regulacji dotyczących eutanazji, którego zwieńczeniem stała się dokonana w 2001 r. ustawowa depenalizacja zabójstwa eutanatycznego i pomocy w samobójstwie.

Drugiego dnia konferencji, sesji porannej przewodniczył dr hab. Józef Koredeczuk, prof. UO. W pierwszym wystąpieniu dr hab. Izabela Lewandowska-Malec z UJ przedstawiła referat pt. *Zgromadzenie ludowe a parlament. Analiza pojęć*, po czym głos zabrał prof. dr hab. Jan Zabłocki, reprezentujący UKSW w Warszawie, który w wystąpieniu zatytułowanym *Stanowienie prawa na zgromadzeniach ludowych w Rzymie republikańskim* podjął problematykę kompetencji legislacyjnych poszczególnych typów zgromadzeń ludowych w Rzymie tego okresu. Następnie wystąpił prof. dr hab. Janusz Byliński z UW, omawiając *Ideowe spory wokół dziejów polskiego parlamentaryzmu*. Z kolei dr hab. Dariusz Makiła, prof. WSFiZ w Warszawie zaprezentował przedłożenie pt. *Dualizm władzy państwa stanowego. Uwagi prawno-ustrojowe dotyczące powstawania ogólnopaństwowych zgromadzeń stanowych w Europie (XIII-XV w.)*. Po

nim prof. dr hab. Włodzimierz Kaczorowski z UO przedstawił *Marszałków izby poselskiej sejmów Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVI w.* Odnosząc się do stanu badań w tej dziedzinie zaapelował o podjęcie prac mających na celu opracowanie biografii wszystkich marszałków izby poselskiej okresu staropolskiego.

Przedostatni referat w sesji porannej wygłosił prof. dr hab. Jan Dziegielewski ze stołecznego UKSW omawiając *Walkę o zapewnienie sejmowi RP w XVI i I poł. XVII w. kontroli nad przestrzeganiem prawa pospolitego przez „rząd“*. Zaś przedpołudniowe obrady zamknął dr hab. Marian Ptak, prof. UW r. wystąpieniem zatytułowanym *Parlamentaryzm Księstwa Brzeskiego na tle Śląska*. Interesujące wystąpienie zostało poświęcone genezie i rozwojowi parlamentaryzmu Księstwa Brzeskiego na tle parlamentaryzmu innych śląskich księstw, państw stanowych i weichbildów oraz parlamentaryzmu ogólnośląskiego. Referując temat autor starał się przedstawić jego rolę i znaczenie w całym systemie politycznego partycypowania stanów śląskich w sprawowaniu władzy.

Po dyskusji i przerwie rozpoczęła się ostatnia sesja XI Opolskiego Colloquium. Przewodniczenie obradom objął dr hab. Marian Ptak, prof. UW r. Jako pierwszy referat przedstawił prof. Igor A. Isaev z Moskiewskiego Państwowego Uniwersytetu Prawniczego im. Olega Kutafina. Tytuł jego wystąpienia brzmiał: *Parlament i rady – rosyjski wybór 1918 r.* Następnie wystąpił prof. dr hab. Dariusz Szpoper z UWM w Olsztynie z referatem pt. *Rada państwa (1810-1917). Od subsydiarnego organu władzy rosyjskich imperatorów do izby wyższej parlamentu*. Prof. dr hab. Marek Maciejewski z UO wygłosił wykład na temat: *Od krytyki demokracji parlamentarnej do koncepcji dyktatury. Nacjonalistyczna ideologia niemiecka 1918-1933*. Profesor przedstawił w nim główne założenia nacjonalistycznej i antydemokratycznej ideologii tzw. rewolucyjnego konserwatyzmu w okresie republiki weimarskiej, będącego jednym z najbardziej wpływowych w tamtym okresie nurtów doktryn politycznych i prawnych w Niemczech.

Kolejny referat, zatytułowany *Przestępstwa przeciwko wyborom i głosowaniu w polskim prawie karnym XX wieku* wygłosił dr hab. Józef Koredczuk, prof. UO. Podczas wystąpienia omówił prawnokarną ochronę wyborów i głosowania w ich ramach, podkreślając, że ze względu na znaczenie wyborów w demokratycznym państwie zasługują one na szczególną ochronę. Ochrona ta w prawie polskim w XX w. przeszła ewolucję: od początkowo ujętej w ordynacjach wyborczych, przez przewidzianą w kodeksach karnych (z 1932, 1969 i 1997 r.), po współczesną, ujmowaną

w kodeksie wyborczym. Objęła ona wybory zarówno do organów kolegialnych (Sejmu, Senatu, rad narodowych, Parlamentu Europejskiego), jak i wybory prezydenta. Ponadto – jak zaznaczył referujący – objęto nią także instytucję referendum.

Prof. dr hab. Stanisław Hoc, także z UO w swych rozważaniach poszukiwał odpowiedzi na pytanie *Czy możliwa jest rehabilitacja skazanych w tzw. procesie brzeskim?* Przedmiotem wystąpienia były aspekty prawne ewentualnej rehabilitacji skazanych w tzw. procesie brzeskim, autor przedstawił tło procesu, dekret o amnestii dla skazanych z 1939 r. oraz inicjatywy poselskie mające na celu rehabilitację skazanych b. posłów na Sejm, które nie zakończyły się powodzeniem w związku z zakończeniem VII kadencji Sejmu.

Symposium zakończył referat prof. dra hab. Stanisława L. Stadniczeńki reprezentującego WSFiZ w Warszawie, pt. *Funkcja kreacyjna obu izb parlamentu Rzeczypospolitej*.

Po przerwie obiadowej nastąpiło wręczenie nagród Peregryna z Opola, którymi rokrocznie wyróżniane są osoby cechujące się szczególnym umiłowaniem sprawiedliwości. W tym roku kapituła nagrodiła s. Margaritę Cebulę ze Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety, małżonków Urszulę i Piotra Działarskich z Byczyny oraz prof. dra hab. Włodzimierza Kaczorowskiego z Wydziału Prawa i Administracji UO.

Ostatnim akordem XI Opolskiego Colloquium Prawno – Historycznego była uroczystość wręczenia książki pamiątkowej Profesorowi Włodzimierzowi Kaczorowskiemu z okazji siedemdziesiątych urodzin. Obszerne wydawnictwo pod redakcją M. Maciejewskiego i E. Kozerskiej nosi tytuł „Historia testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, nuntia vetustatis. Księga Jubileuszowa dedykowana Profesorowi Włodzimierzowi Kaczorowskiemu”. Oprócz *Tabula gratulatoria*, artykułu prof. dra hab. Marcellego Kosmana, *Historyk, prawnik, wydawca źródeł staropolskich, popularyzator wiedzy o przeszłości* i bibliografii prac Jubilata za lata 1974-2015 znajdują się w niej 42 artykuły autorstwa uczniów i przyjaciół Profesora.

„Prof. Kaczorowski od lat uczy historyków i prawników. Jest lubianym wykładowcą. Wszyscy z wielkim szacunkiem i respektem o nim się wypowiadają. Przygotował ponad 830 publikacji. Jest człowiekiem oddanym Kościołowi, rodzinie i pracy naukowej” – podkreślał w swym wystąpieniu ks. dr Piotr Sadowski z Katedry Historii Państwa i Prawa oraz Doktryn Polityczno-Prawnych Wydziału Prawa i Administracji UO. Przemówienia wygłosili prof. dr hab. Stanisław S. Nicieja, rektor UO, dr hab. Piotr Stec, prof. UO,

dziekan Wydziału Prawa i Administracji, dr hab. Andrzej Szymański, prof. UO, kierownik Katedry Historii Państwa i Prawa oraz Doktryn Polityczno-Prawnych, a także prof. dr hab. Franciszek Marek, pierwszy rektor UO, dr Antoni Maziarz, uczeń Profesora Kaczorowskiego oraz p. Paweł Kozerski, dyrektor Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu. Odczytano także nadesłane listy gratulacyjne z różnych krajowych ośrodków naukowych.

Wypada zaznaczyć, że przedstawione referaty cechował wysoki poziom merytoryczny, zaś konferencja była bardzo sprawnie zorganizowana ku zadowoleniu zarówno referentów, jak i licznie zgromadzonej publiczności. Świadczy to o właściwym doborze tematyki sympozjum. Należy oczekiwać, iż niebawem materiały z konferencji zostaną opublikowane i w ten sposób wprowadzone do krajowego obiegu naukowego.

*dr hab. Andrzej Szymański, prof. UO
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Opolski*

Sprawozdanie z pokazu filmu dokumentalnego „La Séparation” w reżyserii Françoise Hanss, połączonego z dyskusją naukową na temat świeckości państwa. Strasbourg, 5 listopada 2015 r.

W dniu 5 listopada 2015 r. w kinie „Odyssee” w Strasburgu odbył się pokaz filmu dokumentalnego „La Séparation” w reżyserii Françoise Hanss na temat przebiegu prac parlamentarnych nad ustawą z 1905 roku. Projekcja filmu połączona była z dyskusją na temat świeckości. Pokaz filmu jak i dyskusja stanowiły element projektu pt. „Les toiles de la laïcité” (Oblicza świeckości) koordynowanego przez zastępcę dyrektora jednostki naukowej DRES (UMR 7354, Droit, Religion, Entreprise et Société) prof. Vincent Fortier, dr hab. Anne Fornerod i dr Françoise Curtit. W ramach tego projektu zaplanowane są liczne projekcje filmowe oraz dyskusje z przedstawicielami świata nauki i prawnikami zajmującymi się tematyką świeckości¹. Zarówno pokaz jak i dyskusja odbywały się z udziałem

¹ Cykl projekcji rozpoczął się w dniu 5 listopada 2015 r. **La Séparation** („Separacja”) z udziałem Nicolas Cadène (Obserwatorium świeckości), kolejne pokazy przewidziano: 3